

KS. KULESZA JULIAN (1838-1902)

Urodził się 17 kwietnia 1838 roku w Gostyniu, w rodzinie burmistrza, kapitana wojsk napoleońskich Jana i Franciszki z Łopińskich. Wykształcenie średnie zdobył w Poznaniu w Gimnazjum im. św. Marii Magdaleny, w którym 29 września 1858 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. W tym samym roku podjął studia teologiczne w seminarium w Poznaniu, a następnie w Gnieźnie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1862 roku.

Na pierwszy wikariat został skierowany do Ostrzeszowa, a po dwóch latach przeszedł do Gozdowa (dekanat miłosławski). Z powodu poważnej choroby tamtejszego proboszcza musiał przejąć cały ciężar pracy duszpasterskiej i administracyjnej. Po śmierci proboszcza, objął w 1868 roku oficjalnie administrację parafii. W lipcu tegoż roku uzyskał instytucję kanoniczną na proboszcza. Po swym poprzedniku przejął zadanie wybudowania nowego kościoła. Na jego budowę rozpoczęto zbiórkę pieniędzy w postaci składek rocznych od parafian. Niestety, kulturkampf, który wkrótce nastąpił, nie sprzyjał temu zamiarowi.

Zachowały się tylko fragmentaryczne wiadomości o działalności proboszcza w tym okresie. Z akt prezydium policji w Poznaniu wynika, że w 1870 roku wzywał wiernych do udziału w zebraniach narodowych, a także w licznych innych przypadkach „zajmował się nacjonalistycznymi sprawami polskimi”. W roku 1875 władze pruskie odebrały mu uprawnienia inspektora szkolnego w szkołach katolickich powiatu wrzesińskiego. Od 1876 roku udzielał się w polskim ruchu wyborczym. 1 sierpnia 1876 roku został wybrany do Komitetu Wyborczego powiatu i delegatem na walne zebranie w Poznaniu. W 1879 roku był już prezesem tego komitetu, przemawiając na wiecu we Wrześni (także w 1885 roku). Po dłuższych staraniach doprowadził do rozpoczęcia budowy nowego kościoła w Gozdowie. Kamień węgielny poświęcono 22 maja 1881 roku (stary drewniany kościół groził zawaleniem, Msze odbywały się w prowizorycznej kaplicy).

27 września 1886 roku został mianowany proboszczem w Miłosławiu, a od grudnia tegoż roku także prodziekanem i po dwóch latach dziekanem dekanatu miłosławskiego. Jednocześnie pełnił obowiązki komendarza niewielkiej parafii Bardo w tym dekanacie. W 1893 roku otrzymał godność szambelana papieskiego. Pełnił też urząd sędziego prosynodalnego. Na stanowiskach tych rozwinął szeroką, energiczną działalność narodową. W sprawie obrony mowy polskiej zorganizował 18 grudnia 1887 roku zebranie narodowe w Opieszynie pod Wrześnią. Z tego powodu decyzją władz zaborczych został pozbawiony prawa nauczania religii. Nie zrażony takim obrotem sprawy 8 stycznia 1888 roku przewodniczył wiecowi w Miłosławiu w obronie języka polskiego w szkołach, wygłaszając patriotyczne przemówienie.

Jego nazwisko znalazło się wśród osób, które podpisały wezwanie do udziału w wiecu generalnym 21 stycznia 1891 roku w Poznaniu w sprawie powrotu wypędzonych jezuitów oraz w kwestii szkolnej. Tegoż roku zagał wiec w Miłosławiu z okazji 100-lecia Konstytucji 3 Maja. W 1892 roku znalazł się w komitecie, organizującym prywatną naukę języka polskiego w Miłosławiu. Ponownie w 1894 roku działał w komitecie ogólnym przygotowującym II wiec katolicki w Poznaniu w obronie wiary i praw ludności polskiej. Tegoż roku stał na czele komitetu obchodu w Miłosławiu 100-lecia powstania kościuszkowskiego. W 1899 roku znalazł się w komitecie ogólnym kolejnego wiecu generalnego w Poznaniu, odbywającego się 29 czerwca pod hasłami obrony polskość. Z okazji odsłonięcia pomnika Juliusza Słowackiego 16 września 1898 roku w Miłosławiu, odprawił w kościele nabożeństwo, dając tym początek patriotycznej uroczystości.

W 1900 roku był członkiem komitetu organizacyjnego, przygotowującego wiec jubileuszowy w Gnieźnie z okazji 900-lecia arcybiskupstwa gnieźnieńskiego. Na wiecu został wybrany jego pierw-

szym „marszałkiem”. W przemówieniu wzywał do trwania w obronie wiary i polskości. W następnym roku wygłosił otwierające przemówienie na wiecu w sprawach językowych we Wrześni. W manifestacji uczestniczyło 1000 osób. Nadal aktywnie uczestniczył w Komitecie Wyborczym powiatu wrzesińskiego jako jego prezes, prowadząc zebrania i wiece, na których zwykle przemawiał. Ta spektakularna działalność miała swe uzupełnienie w mniej głośniejszej, lecz równie ważnej pracy. Przez wiele lat pełnił funkcję prezesa Towarzystwa Przemysłowego w Miłosławiu i działał w Centralnym Towarzystwie Gospodarczym. Udzielał się też w powiatowym Towarzystwie Naukowej Pomocy im. K. Marcinkowskiego. Od 1895 roku był członkiem Wydziału Historyczno-Literackiego PTPN. Poza tym opiekował się w Miłosławiu tamtejszym Bractwem Pospolitym, dokonując poświęcenia jego chorągwi 9 maja 1892 roku.

Zmarł w Miłosławiu 20 grudnia 1902 roku.

H. Kubera, *Kulesza Julian (1838-1902)*, [w:] *Księża społecznicy w Wielkopolsce. Słownik biograficzny*, t. II (I-O), Gniezno 2007, s. 197-199.